

Asia: VN/20525/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain 5 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt Energiavirastolta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007) 5 §:n muuttamisesta. Energiavirasto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa ja esittää seuraavaa:

Ehdotetut muutokset

Hallituksen esitysluonnoksessa (jäljempänä ”esitys”) ehdotetaan, että uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämisestä liikenteessä annetun lain (446/2007, jäljempänä jakeluvelvoitelaki) 5 § muutettaisiin siten, että vuoden 2024 jakeluvelvoitetta alennettaisiin 28 prosentista 13,5 prosenttiin ja saman vuoden lisävelvoitetta 2 prosenttiyksikköön 4 prosenttiyksiköstä. Lisäksi vuoden 2025 lisävelvoitetta alennettaisiin 3 prosenttiyksikköön.

Esityksessä ehdotetaan myös lisättäväksi lakiin säännös sellaisten ravinto- ja rehukasveista tuotettujen biopolttoaineiden ja biokaasun, joihin liittyy suuria epäsuoran maankäytön muutoksen riskejä, osuuden asteittaisesta laskemisesta nollaan prosenttiin. Muutos liittyy Euroopan komission Suomelle osoittamaan perusteltuun lausuntoon. Muutetulla jakeluvelvoitelain 5 §:n 8 momentilla sekä uusilla 9 ja 10 momenteilla toimenpantaisiin RED II-direktiivin 26 artiklan 2 kohdan toista alakohtaa.

Esityksen tarkoituksena on toteuttaa Petteri Orpon hallitusohjelman kirjaukset jakeluvelvoitteesta ja pyrkiä alentamaan liikenteen polttoaineiden pumppuhintoja. Esityksessä todetusti polttoaineiden hintoihin vaikuttavat kuitenkin jakeluvelvoitetasoa voimakkaammin raakaöljyn maailmanmarkkinahinta ja kansallinen verotus. Myös paikallisilla kilpailutekijöillä voi olla vaikutuksensa hinnoitteluun. Lisäksi oman kysymyksensä muodostaa biopolttoaineiden raaka-aineiden hintakehitys. Energiavirasto yhtyy näkemykseen siitä, että arvioihin jakeluvelvoitteen alentamisen hintavaikutuksesta polttoaineiden pumppuhintoihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia.

Energiavirasto katsoo tarpeelliseksi jakeluvelvoitelain 5 §:n 8 momentin muuttamisen sekä uusien 9 ja 10 momenttien lisäämisen pykälään Euroopan komission perustellun lausunnon vuoksi. Energiavirasto yhtyy esityksessä todettuun ja katsoo, että säädös ja siinä esitetty korkean ILUC-riskin polttoaineiden vähennyspolku olisi tarpeellinen sen varalta, että jokin uusi raaka-aine täyttäisi korkean ILUC-riskin tunnusmerkistön.

Hallituksen esityksen vaikutukset

Esityksessä ehdotettu jakeluvelvoitelain muutos tulisi voimaan 1.1.2024. Energiavirasto toteaa esityksen mukaisen aikataulun olevan toimeenpanon kannalta kiireellinen, mutta silti realistinen. Esityksen toimeenpano aiheuttaa Energiavirastolle hallinnollista lisätyötä ja neuvonnan tarpeen lisääntymistä, sillä raportointipohjat, ohjeet ja muut asiakirjat on muutettava vastaamaan muuttunutta lainsäädäntöä. Energiaviraston on esityksen mukaan käytettävä tehtäviin nykyisiä henkilöresursseja. Lain toimeenpanon myötä ei myöskään anneta sellaisia uusia päätöksiä, jotka olisivat maksullisia valtion maksuperustelakiin (150/1992) perustuen.

Energiavirasto korostaa, että jakeluvelvoitelain tarkoituksena on edistää uusiutuvien polttoaineiden käyttöä liikenteessä. Esityksessä todetusti jakeluvelvoite on keskeisin liikenteen hiilidioksidipäästöjen alentamisen keino, ja sen muuttaminen vaikeuttaa taakanjakosektorin päästövähennystavoitteiden saavuttamista sekä ilman kompensoivia toimia lisää valtion menoja taakanjakosektorin päästöyksiköiden hankinnasta tai vähentää niiden myynnistä saatavia tuloja.

Kuten esityksessä todetaan, jakeluvelvoitetason alentaminen voi vaikuttaa negatiivisesti tulevaisuuden investointeihin. Lisävelvoitteen alentamisella voi puolestaan olla negatiivisia vaikutuksia biokaasun kysyntään ja sitä kautta biokaasutoimialaan. Energiavirasto pitää tärkeänä, että jakeluvelvoitetta ja lisävelvoitetta tulevaisuudessa nostetaan asteittain, mikä voi vielä torjua jakeluvelvoitteen alentamisesta aiheutuvia negatiivisia ympäristövaikutuksia ja riskiä taakanjakosektorin päästökiintiön ylittymisestä, sekä turvata investointiedellytyksiä.

Nurmi Simo
Energiavirasto

Kuismin Anni
Energiavirasto